

Обличчя цивілізації у визнаних гуманістичних цінностях

*Інтерв'ю з Президентом
В'єтнамської академії наук і технологій,
професором Тяу Ван Мінем*

Національна академія наук України докладає чималих зусиль для всебічного розвитку міжнародних зв'язків та якнайскорішої інтеграції у світове наукове співтовариство. Установи Академії беруть активну участь у виконанні спільних дослідних робіт за прямими двосторонніми угодами з відповідними організаціями зарубіжжя, а також за грантами багатьох міжнародних наукових фондів і програм.

Здійснюються творчі контакти за укладеними угодами з академіями наук і науковими центрами понад 50-ти держав Європи, Азії, Америки. Серед них академії наук різних країн світу, відомі наукові об'єднання, такі як Німецьке дослідне товариство (DFG), Національний центр наукових досліджень (CNRS, Франція), Національне бюро досліджень Італії (CNR), Національна рада з науково-технічних досліджень Туреччини (TUBITAK), а також численні зарубіжні університети. Суттєвий внесок НАН України зробила в багатостороннє співробітництво держав Чорноморського регіону.

Рівно двадцять років тому Академія виступила ініціатором заснування Міжнародної асоціації академії наук (МААН), яка нині об'єднує національні академії наук переважної більшості пострадянських країн плюс до того ж декілька провідних наукових центрів, університетів і державних фондів.

Академія та її установи представляють Україну в Міжнародній раді з питань науки (ICSU), а також у більш ніж 30-х інших авторитетних фахових організаціях, серед яких виділимо насамперед ЮНЕСКО, МАГАТЕ, ВООЗ, ПАСА, CERN (Великий адронний колайдер), "Об'єднаний інститут ядерних досліджень" у Дубні тощо.

Розгортається й зовнішньоекономічна складова діяльності НАН України. Зокрема, на замовлення багатьох іноземних фірм успішно виконуються різноманітні цільові розробки, здійснюється продаж власної наукоємної продукції та ліцензій. Особливо ефективною тактики в цьому напрямі дотримуються нині інститути електрозварювання, проблем матеріалознавства, надтвердих матеріалів, фізики напівпровід-

ників, монокристалів, сцинтиляційних матеріалів, технічної теплофізики, газу, органічної хімії, мікробіології та вірусології. Серед їхніх партнерів — відомі наукові установи й промислові заклади Росії, США, Японії, Великобританії, Франції, Нідерландів, Китаю, Туреччини, Ірану.

Крім того, установи Академії стали засновниками та партнерами десятків успішно працюючих науково-виробничих підприємств з іноземними інвестиціями. Результатом цієї діяльності є підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення досліджень і конкурентоспроможності наукових розробок.

Дуже плідними стали взаємовигідна творча співпраця і налагодження ділових і наукових контактів із нашими в'єтнамськими колегами. Під час чергового засідання (2012 р.) Міжурядової комісії України і Соціалістичної Республіки В'єтнам з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва відбулася розмова з президентом В'єтнамської академії наук і технологій, професором **Тяу Ван Мінем** з проханням докладніше спинитися на вже досягнутому в цій царині, а також й на бажаних взаємовигідних перспективах на найближчі роки.

— Найперша академічна угода між двома нашими братніми державами була укладена (й скріплена, відповідно, президентськими підписами **Б.Є. Патона** та **Нгуєн Ван Х'єу**) майже відразу після здобуття Україною незалежності. До речі, з 2004 року вельми успішно функціонує і спеціально створений для цього В'єтнамсько-український науковий центр трансферу технологій, який вирішено було обладнати на базі столичного Інституту фізики та електроніки. І що не менш знаменно — саме тоді ж таки, тобто вісім років тому, під час офіційного візиту віце-президента ВАНІТ **Нгуєн Кхоа Шона** до Києва був окреслений приблизний спектр спільних наших досліджень у деяких природничих галузях, який охоплює на сьогодні вже більше десятка актуальних тем.

Президент В'єтнамської академії наук і технологій
професор *Тю Ван Мін*

— *А як щодо зворотних зв'язків, зокрема, чи доводилось бувати у ваших гостинних краях визнаному керівнику вітчизняної академічної науки академіку Б.Є. Патону?*

— Так, Борис Євгенович із величезною неприхованою зацікавленістю і, звичайно ж, не без користі для налагодження спільних міждержавних стосунків відвідав нашу країну в грудні 2000 року. Зокрема в рамках цього візиту відбулась його незабутня історична зустріч з Президентом Соціалістичної республіки В'єтнам *Чан Дик Ліонгом* (обговорювалися, в основному, питання освіти, сучасних методів електрозварювання та деяких оборонних технологій). Тоді ж саме було досягнуто домовленості щодо регулярного щорічного проведення низки спеціалізованих виставок під загальною назвою "Наука та технології України". Якщо ж вдатися до переліку конкретних академічних суб'єктів і установ, сповна задіяних у цій продуктивній співпраці, то тут, гадаю, насамперед доречно назвати (з нашої сторони) Інститут геофізики, Інститут географії, Інститут механіки, Інститут хімії природних сполук, Інститут океанографії, а також Національний Ханойський університет.

Причому, практична діяльність майже половини з усіх названих вище закладів так чи інакше пов'язана з оптимальним вирішенням сучасних природоохоронних проблем — що, погодьтеся, зайвий раз підкреслює цілковито гуманну й миротворчу спрямованість відповідної державницької політики нашого керівництва.

— *А з української сторони?..*

— Тут мені б хотілося віддати цілком заслужену данину шани і щирої подяки передусім таким досвідченим знайомим науковцям як математики *Ю.О. Митропольський*, *А.М. Самойленко* та *О.С. Лимарченко* (котрі, у дійсності посприявши підготовці молодих кадрів, створили тим самим надійне творче підґрунтя для становлення в нас власної розвинутої школи аналітичної й нелінійної механіки), вірусолог *В.А. Кордюм* (Інститут молекулярної біології та генетики), його колега *А.Л. Бойко* (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка); зоологи *О.М. Пекло* (по суті, власними силами організував на півдні В'єтнаму перший фазанарій), *М.І. Щербак* (здійснював відлов отруйних змій задля одержання цінних ліків), *Ю.Є. Рабцевич* (зібрав колекцію рідкісних риб і комах), *О.Г. Радченко* (видав довідник "Мурашки В'єтнаму"); директор Інституту географії *Л.Г. Руденко* та його заступниця з наукової роботи *В.П. Палієнко* (які досить плідно опрацювали свого часу наріжні екологічні аспекти водосховища Хоа-Бін, а тепер шляхом порівняльного аналізу басейнів Хюнга та Південного Буга розробляють вектори сталого розвитку основних промислових регіонів обох наших братніх держав).

Звичайно ж, насамкінець варто уточнити, що всі ці роки незмінно очолює спільний Українсько-В'єтнамський центр трансферу технологій всесвітньо відомий матеріалознавець *В.І. Галинич*, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Президент НАН України, академік НАН України Б.Є. Патон під час поїздки до Соціалістичної Республіки В'єтнам. Ханой, грудень 2000 р.
У складі делегації (фото зверху зліва направо) — академік НАН України Ю.О. Митропольський і віце-президент НАН України академік А.П. Шпак; Б.Є. Патон; директор експоцентру “Наука” О.Я. Колтун; начальник відділу міжнародних зв'язків НАН України С.В. Мякушко; керівник відділу Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України В.І. Галінич;
на фото внизу — Надзвичайний і повноважний посол України у СР В'єтнам Р.М. Білодід,
віце-президент В'єтнамської академії наук і технологій професор Нгуєн Кхоа Шон (крайні зліва та справа, відповідно)

— **Які проекти є найцікавішими, на вашу думку, з тих, що запропоновані для найскорішої практичної реалізації учасниками нинішнього високого зібрання?**

— Левова частка з них стосувалася впровадження новітніх металургійних та електрозварювальних технологій у сфері автомобільного, залізничного й водного транспорту, будівництва, гідротеплоенергетики, а також охорони здоров'я (маються на увазі воістину революційні методики миттєвої обробки свіжих ран, винайдені столичними новаторами-"патонівцями"). За цю ділянку ділових відносин безпосередньо відповідає віце-президент нашої Академії професор Інституту механіки *Дуонг Нгок Хай*, для якого, на щастя, тут немає особливих мовних чи міжнародних перепон, оскільки саме українська земля подарувала йому жадану путівку у світ науки. З решти ж представлених на жовтневому бізнес-форумі 2012 року змістовних творчих ноу-хау особисто я виділив би такі:

а) видобуток та переробка титановмісних руд — задля отримання високоякісної титанової продукції (шлаку, окисів та цільного моноліту), у тому числі й на експорт;

б) виробництво біопалива з органічних відходів;

в) очищення води за допомогою нано-фільтрів;

г) екстрагування з нашої рослинної сировини ефективних лікарських препаратів — з подальшим їхнім експортом в Україну;

д) впровадження надсучасних екотехнологій з виробництва вапна.

— **До речі, а чому, — як це видно неозброєним оком, — саме проблеми природокористування турбують Вас тепер у першу чергу?**

— Ви помиляєтесь: аж ніяк не тепер, а завше — і причому переважним чином! Адже охорона довкілля майже скрізь являє тепер уже собою чи не найбільш актуальну царину людської життєдіяльності. Однак в той же час у кожній з країн, — не секрет, — трапляються зазвичай якісь свої особливі погляди і конкретні зацікавленості в цьому напрямі. Якщо, скажімо, економіка нашого партнера Азербайджану, академія наук якого входить у МААН, повністю базується на видобутковій й переробці нафти — то звідсіля вже цілком зрозуміло, з чим саме можуть бути у даному разі пов'язані основні побутові турботи тамтешніх громадян. Свій конкретний "головний біль" має й сусідня з нами Камбоджа, по території якої розкидано загалом понад 7 мільйонів (!) протипіхотних мін, потенційно здатних наробити неабиякого клопоту буквально чи не кожної секунди.

Натомість ситуація, що спостерігається зараз у Соціалістичній республіці В'єтнам, має вже, далєбі, доволі-таки істотні відмінності від обох вищенаведених випадків. Так, безсумнівно, восьмирічні американські бомбардування (та ще й до того ж із хімічною чи бактеріологічною начинкою) надзвичайно згубно відбилися не тільки на споконвічному природному розмаїтті місцевої флори і фауни, але й істотно підкосили генофонд самих господарів цього

воістину благодатного куточка Землі. Зокрема, дотепер середня тривалість життя в'єтнамців на декілька років нижча, ніж у більшості їхніх безпосередніх сусідів по південно-східному регіону.

Однак, незважаючи на це, у країні з року в рік спостерігається стале регулярне поживлення притоку іноземних інвестицій, спрямованих на розвиток рекреаційно-оздоровчої сфери. Лагідні піщані пляжі Тонкінської затоки здавна магічно притягували до себе багатьох валютоспроможних мисливців за екзотикою. Чого варта, приміром, одна лишень знаменита бухта Ха-Лонг із трьома тисячами крихітних вічнозелених острівців, кожний з яких має свою дотепну "звірину" назву!..

А тепер до цих традиційних об'єктів туристичного паломництва додалася й унікальна за своєю незайманою природною красою низка розкинутих уздовж кордону з Лаосом гірських курортів (серед яких насамперед слід назвати, звичайно ж, Далат, Са-Па, Буонметхуот тощо). Що й не дивно: адже вони не тільки приваблюють численних мандрівників найчистішим, настоящим на хвої цілющим повітрям, але й можуть запропонувати, крім усього іншого, і вельми кваліфіковані послуги медичного персоналу. Тому цілком уже зрозуміло, що тепер на порядок денний реально висувається питання щодо створення тут так званої зони суцільного соціокополісу зі своєю особливою інфраструктурою, яка б охоплювала, скажімо, екобезпечний транспорт і переважну орієнтацію на продукти органічного землеробства.

У той же час у ваших українських науковців, як відомо, в цьому плані накопичений вже певний позитивний досвід: адже саме за консультативної участі *Геннадія Бердишева*, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кілька таких поселень було, зокрема, створено у низов'ях Дунаю (Рені, Овідіополь, Джурджулешти). Тож під час недавньої з ним зустрічі з метою передачі наявних у цій галузі практичних навичок ми висловили відверте побажання поширити весь цей корисний досвід також і на вітчизняні терени.

Підбиваючи підсумки бесіди, ще раз підкреслюю, що в'єтнамська сторона повністю, безперечно, задоволена досягнутими на цей час спільними з українськими колегами науковими результатами, та й взагалі всією, по суті, 20-річною діяльністю Міжнародної асоціації академії наук, очолюваної воістину невтомним, велемудрим і беззмінним її керманічем — академіком **Б.Є. Патонам**. ■

Розмову на замовлення редакції журналу "Світогляд" вів журналіст
Сергій Красюк

(фото з архіву **В.І. Галінча**, керівника відділу Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України)